

טעם לך כריי (ר"ן) פרק קמא דשפת ופרק כל העלמים כתב דהיי כהההו: דה. "ברכות התורה אשר קדשנו במצותיו וצונו (ח) על דברי תורה (ט) והערכב נא וכו' (י) ואשר בחר (י) בנו: ו. 'אומר והערכב עם (י) (יא) וי"ו. הגה ויש אומרים בלא וי"ו וכן נהגו (רמב"ם) פרק ו מהלכות תפלה ורש"י בשם המאור ואביראדוס). אכל (י) יותר טוב לומר (י) ברי"ו: ז. * ברבית (י) אהבת עולם (י) * פוטרת ברכת התורה (ט) * א"ם למד (י) (י) מיד בלי הפסק: ח. * (י) ויש להסתפק אי סגי בקורא (י) קריאת שמע סמוך לה מיד בלי הפסק, ולכן (י) יש להזהר לברך ברכת התורה קדם אהבת עולם: ט. ויש אומרים (י) שאם הפסיק בין ברכת התורה ללמודו אין בכך פלוס, יוהנכון שלא להפסיק ביניהם, ח ירושלמי שם. ט בית יוסף למדן שני. י נאמקי יונה ורבונו יונה הספרד. כ בית יוסף סדרי הרמב"ם.

שערי תשובה

ב סימן קנט שכתב השומע דברי תורה צריך לברך בין דשומע בעונה צריך מהרהיר וגם שהמברך לא הפסיד שחיי כל היום חל עלי חובת למד ובברכת התורה אין צריך ללמד מיד, עין שם. ועין במחזיק ברכה שכתב לנשב מההיא דסימן קמא והעולה לתורה וקרא בנחת עם השליח צבור שלא תהיה ברכתו לבטלה עין שם. ובש"י ובפרי חדש ושאולות ויבצ"ץ חלק א סימן עה ובש"ת זקן אהרן סימן ס, ונראה להחמיר שאף שאינו רוצה ללמד בעצמו רק שומע מאחר וישלח שיקרא ברכת התורה קדם ולא דמי למורה בלדי: ס ברי"ו. עין באר היטב ובשלמי צבור סב

והיש אומרים סבירא לה דשאני ברכות הבדלה שאין סמוכות שאם רצה אומר אכל אם תאמר בלא וי"ו הוי הערכב נא ברכה בפני עצמו ונתי הפסק לאותה היא והיה עונה אמן אחר לעסק בדברי תורה ואפילו הכי היה אומר והערכב ברי"ו, ספר נגיד ומצוה וכן סבב הוי אהרן ולא בפרי חדש, עין שם. ובלחם המדות את סג סבב לענות אמן אחר לעסק בדברי תורה ספקא הוי, עין בשערי כנסת הגדולה. ובתשובת משה יוסף חלק ב סימן ס: (י) מיד. ואז פוטרת למור של כל היום. ויזקא בברכות אהבה רבה צריך ללמד מיד ולא הוי עקר ברכה לברכת התורה אלא לקריאת שמע אחר, אכל ברכת אשר בחר בנו וברכת לעסק בתורה שנתקנו עקר לברכת התורה היא פוטרת כל היום, ר"י וט"ו: (ס) קריאת שמע. ויש לומר דקריאת שמע הוי ברכה תפלה, והיה יוסף הויזי סבירא זאת מצאצאטרוך

באר הלכה

ז * ברכת אהבת עולם וכו'. עין במשנה ברוכה. ועוד נפקא מנה למי שאינו רגיל ללמד שרוצה ללמד תפך אחר ערבית, דאינו צריך לברך אפילו לרעת המחבר לקמן בסעף י לפי מה שכתב הקצן אברהם שם דמהמיר בהפסק במי שאינו רגיל לחזר על למדו: * פוטרת. עין במשנה ברוכה. ובדברי תלמיד רבנו יונה שם משמע לכאורה דאם יודע בורא שלא כן, או כגון שגזבר שלא אומר ברכת התורה עד אחר שאמר אהבה רבה, אין אהבה רבה פוטרת, אכל מדברי הרא"ש שם לפי מה שהפסיד סברת הירושלמי שמצריך לשנות על אחר, לכאורה אין לחלק בזה. אף ראה זה מצאתי אחר כך בפרי מגדים בסימן נב, דאם רוצה יוכל לכון כפוש בברכת אהבה רבה שלא לפטר לברכת התורה, רבקה לכלי עלמא אינו יוצא אפילו למאן דאמר מצות אינן צריכות כונה, עין שם. ולפלא שלא זכר הפרי מגדים כלל דברי תלמיד רבנו יונה הגיל: * אם למד מיד. עין במשנה ברוכה בשם הלבוש. אחר כך מצאתי ביהרמ קמח בספר אור ורוע הגדול, דדוקא אם הפליג בעסקיו בין ברכת אהבה רבה ללמוד, מיהו, כל ענני תפלה וגם שהולכים אחר ספרים להביאם לכת המדרש אין זה הפסק, עד כאן לשונו. ונראה דדוקא אם לא הפסיק בדבור, אכל אם הפסיק בדבור שלא מענינו, גם להאור ורוע יחזר ויברך. ח * ויש להסתפק. עין במשנה ברוכה ונראה לי שאם נצטרף לזה עוד שלשן ביים שנת קבע, לכלי עלמא יש לספק על זה ולברך, כי בלאו הכי כמעט כל

אינו אלא מהרהר בלבד. והגר"א בכאורו חולק על זה וסבירא לה דלא גרע זה מהקורא מקרא בלבד דצריך לברך, ואפילו בהרהור לבד מהמיר שלא להרהר כל זמן שלא ברך ברכת התורה. ולכלי עלמא מטר לעשות איתא פעולת מצוה קדם ברכת התורה, אף על גב דכעת משעה בודאי הוא מהרהר בדיון הדין, אפילו הכי מטר, דכל שאינו מתכוון ללמוד אחר צריך ברכה ונהג"א לקמן בסעף י: ח (ח) על דברי תורה. ומהנה מדינתו לומר לעסק בדברי תורה. גר יכול לומר ברכת אשר בחר בנו (נאחזיקים): (ט) והערכב נא. ויש מדיקדקין להוסיף וצאצאי צאצאי, כי כל מי שהוא תלמיד תכם ובנו וכן בנו תלמיד תכם, שוב אין התורה פוסקת מצוה, שנאמר לא ימלוש מפיו וגו', ואין צריך לך, כי בכלל וצאצאינו הוא גם בן בני בנינו וכן אברהם: (י) ואשר בחר. ומהמיר תהיה תפלה תאב ותאם שגורה בפיהם להתפלל על בניהם שיהיה לומדי תורה וצדיקים ובעלי מדות טובות. ויבנו מאד בברכת אהבה רבה ובברכת התורה כשעה שאומרים ונהיה אנחנו וצאצאינו וכן כשאומר בוכא לציון למען לא ניגע לריק ולא נלד לבהלה: ו (יא) וי"ו. וברכה זאת היא, דאלו היתה ברכה בפני עצמה היתה פוטרת בכריך, ואף על גב דסמוכה לתפלה היא, מפל מקום בין דברכות קצרות הן הוי לה לפתח בברך, מיד דהיי אברכות הבדלה שפוטרתו בכריך אף

על פי שהן סמוכות בין שהן קצרות. והיש אומרים סבירא לה דשאני ברכות הבדלה שאין סמוכות, שאם רצה אומר על כל אחר בפני עצמו, עין על הגר ועל הכשמים: (יב) יותר טוב וכו'. כי כזה נצאנו דיי כל הדעות, אכל אם תאמר בלא וי"ו הוי הערכב נא ברכה בפני עצמה והוי הפסק לאותה דעה שסבירא לה ברכה זאת היא. וכן נוהגים בהיום (ט) לומר והערכב ברי"ו. ולענין שנית אמן אחר לעסק בדברי תורה יש דעות בין האחרונים, ורב (י) האחרונים מצידים שלא לענות אמן, וכן שייכר המברך ברכה זו בלחש: ז (יג) אהבת עולם. נקט אהבת עולם, לפי מה שפסק לקמן בסימן ס סעיף א, אכל להרמ"א שם אומרים אהבה רבה בשמירתו. ופשוט דהוא הדין בברכת אהבת עולם בערבית גם בן שפוטרת, דזיל בתר טעמא, ונפקא מנה לענין אם עבר וישן שנת קבע על משוה קדם, לדעת הממבר לקמן בסעף יא דשנת קבע הוי הפסק, ואפילו לפי המתנה שנתגינו דעת הש אומרים שם להקל, מפל מקום טוב יותר שישנו בברכת אהבת עולם לפטר לצאת ידי דעת רב הפוסקים המתמידין בזה, במבאר לקמן במשנה ברוכה, עין שם. ועין בכאור הלכה עוד נפקא מנה: (יד) פוטרת. שיש בה מעין ברכת התורה, וכן בלבנו ללמד וללמד לשמר ולעשות ולקדם וכו', ולכאורה מדיסתם משמע דאפילו לא כון בעת הברכה לפטר בזה ברכת התורה סגי, ועין בכאור הלכה: (טו) אם למד. דברכת אהבה רבה (ט) בית דנחשן העקר לקריאת שמע לא מתנוי לשם ברכת התורה אלא בשונה מיד. וכתב הלבוש שאף אם התפלל וסידם התפלה אינו נקרא בזה הפסק, בינו שאומר בך למד מיד: (טז) מיד. אפילו מעט לשם מצות למד, ואז שוב לא יצטרך לברך (י) כל אותו היום אפילו הפסיק ועמד ויחזר ללימודו, על דרך שיתבאר לקמה בברכת התורה: ח (יז) ויש להסתפק. ויש לומר (י) דקריאת שמע הוי רק ברכה תפלה בין שאינו אומר זה לשם למד. ועין בכאור הגר"א שהוכיח בפשיטת דאין קריאת שמע מועיל לזה. אחר כך מצאתי גם בן בספר אליה רבא ששהה בן מהרבה פוסקים ופסק בן להלכה. ונראה דאם קרא קריאת שמע לאמר זמן קריאת שמע דהיי בקורא בתורה, אפשר דלכלי עלמא אין צריך להזהר ולברך אפילו אם לא למד אחר כך מיד: (יח) יש להזהר. דשמא (י) לשבת ללמד תפך לאמר התפלה: ט (יט) שאם הפסיק. טעמם, דדוקא באהבה רבה דלא הוי עקר ברכה לברכת התורה, אז אינו פוסח אלא אם בן למד מיד בלי הפסק,

שער הציין

ז (ע) חיי אדם: (י) חפפה ויחזק ופרי מגדים ודרך חיים: ז (א) הרא"ש: (ב) לכושי וקמן אברהם: ח (ג) בית יוסף: (ד) גם אפשר דכעת השלחן ערוך אם אין צמח ללמד מיד:

ה הרמב"ם בפרק מהלכות תפלה. * וכתב הרא"ש השו"ע שיש אומרים לעסק בדברי תורה וכן הוא נוסח אשכנז ופלאנא. ו חספות בפרק ו דברכות ובפרק דפסחים ופרק קמא דכתובות בשם רבנו קם וירא"ש בסוף פרק קמא דברכות. ו ברכות יא. ח ירושלמי שם. ט בית יוסף למדן שני. י נאמקי יונה ורבונו יונה הספרד. כ בית יוסף סדרי הרמב"ם.